

Correctievoorschrift HAVO

2025

tijdvak 1
donderdag 8 mei
07.30 – 11.00 uur

Nederlands

Verwerken scores

Verwerk de scores van alle kandidaten in het online AWP-programma.
De scores moeten uiterlijk maandag 02 juni 2025 om 12.00 uur ingevuld zijn.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit eindexamens vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008, PB 2008 no 54.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dit examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld na bepaling van de definitieve cesuur door het ETE.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Nederlands HAVO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Teksten met vragen

- 1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk volledig goed is en dat strikt, dus zonder enige overschrijding, binnen de gegeven antwoordlengte valt, *kan* daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend worden. Dit wordt in het beoordelingsmodel aangegeven.

2 Samenvatting

- 2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de in de opdracht gevraagde informatie-elementen.
- 2.2 Bij het toekennen van het aantal scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:
 - Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
 - Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dienen aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
 - Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent en moet bestaan uit goedlopende zinnen die een doorlopend geheel vormen (eventueel in enkele alinea's). De samenvatting mag dus niet als puntsgewijze opsomming of in telegramstijl genoteerd zijn. Voor een informatie-element dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend.
- 2.3 Voor spelfouten worden geen punten afgetrokken. Hetzelfde geldt voor idiomatische en grammaticale oneffenheden, tenzij een inhoudselement er minder juist, minder volledig of zelfs fout door wordt.
- 2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

Voor dit centraal schriftelijk examen Nederlands HAVO eerste tijdvak 2025 kunnen maximaal 49 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit een tekst met 19 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

*Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.
Let op, aan het juiste antwoord op mc-vraag 16 worden 2 scorepunten toegekend.*

*Alle open vragen moeten in het Nederlands beantwoord zijn.
De antwoorden en de samenvatting dienen uiteraard beoordeeld te worden op basis van hetgeen in de Algemene regels, met name 2.3, en in de Vakspecifieke regels, met name 3.2.2, vermeld wordt.*

Tekst 1 'Wie blind vertrouwt op A.I., is slecht bezig'

1 B

2 maximumscore 2
nummers 1, 2 en 4

*Indien 3 nummers juist 2
Voor elke fout 1 scorepunt aftrekken.*

3 B

4 maximumscore 1
Er is een grote kloof tussen wat er kan en wat er effectief wordt gebruikt.

5 maximumscore 2

- (Mogelijkheden) (voor) toepassing (van) / Toepassingsmogelijkheden (van) / Effectief gebruik (van) / Inzet (van) / Datatoepassing(en) 1
- wearables/applicaties 1

*NB: Indien beide elementen in vraag / zin zijn opgenomen, maximaal 1p toekennen.
Indien bij het eerste bolletje alleen 'effectief / effectiviteit', 0 punten toekennen.
Indien bij het tweede bolletje 'technologie / A.I. / hulpmiddelen', 0 punten toekennen.
Alleen de eerste 5 woorden beoordelen.*

6 B

7 maximumscore 3
Voorbeelden van een juist antwoord:

- (Met 'bruggen' wordt hier bedoeld) ... samenwerking tussen / relatie opbouwen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- - datawetenschappers / de academische wereld, } voor de hele
- trainers / sportbegeleiders / de gezondheidssector / } opsomming 1
sportsector / artsen
- en technologiebedrijven / technologiesector /
technologie-experts,
- (met als doel) een succesvolle toepassing van wearables. / wearables
evolueren van gadget naar effectief hulpmiddel.
Of: wearables succesvol / effectief / beter te maken (voor de
gezondheidszorg). 1

NB: Alleen de eerste 20 woorden beoordelen.

Indien bij het eerste bolletje 'connectie', 0 punten toekennen.

Het begrip wearables kan worden vervangen door het begrip applicaties of (data)toepassingen.

8 maximumscore 2

- opsommend verband 1
- (want de drie alinea's) noemen elk een manier waarop / zijn / bevatten
(drie) manieren waarop wearables steun bieden. / noemen
(data)toepassingen / applicaties. 1

NB: Alleen de eerste 15 woorden beoordelen.

9 maximumscore 1

oorzakelijk verband / oorzaak-gevolg / causaal verband

NB: indien alleen 'oorzaak' of 'gevolg' 0 punten toekennen.

10 maximumscore 2

- Y constatering 1
- Z beschuldigende afkeuring 1

11 maximumscore 3

Voorbeelden van een juist antwoord:

- (alinea 19) ... de verschillende sectoren niet samenwerken. / de sectoren in
hun eigen wereldje blijven. / het gebruik van de wearables geen nuttige
resultaten heeft/oplevert. 1
- (alinea 20) ... dat het gebruik van de wearables nuttige resultaten
oplevert. / dat samenwerking / elkaar vinden een positief / beter resultaat
oplevert. / dat er sterke toepassingen kunnen ontstaan als ze elkaar vinden
/ samenwerken. 1
- Inhoudelijk volledig juist antwoord, niet langer dan 25 woorden. 1

12 C

13 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 2

bewering	juist	onjuist
1	X	
2		X
3	X	
4	X	

Indien 4 kruisjes juist 2
Indien 3 of 2 juist 1
Indien minder dan 2 juist 0

15 A

16 maximumscore 2

B (Let op, deze meerkeuzevraag krijgt 2p of 0p.)

17 D

18 A

19 maximumscore 2

bewering	juist	onjuist
1	X	
2		X
3		X

Indien 3 kruisjes juist 2
Voor elke fout 1 scorepunt aftrekken.

Tekst 2 Liever liegen dan falen

20 maximumscore 19

In een goede samenvatting (190 woorden) moeten de volgende informatie-elementen opgenomen zijn. Verdeling van de deelscorepunten over de verschillende elementen is hierbij aangegeven. Het onderstaande is een voorbeelduitwerking. **Uitwerkingen in andere bewoordingen met gelijke strekking zijn uiteraard ook mogelijk.**

Verschijnsel en gevolg

(max 5p)

- A. (Er bestaat zoiets als) de spookstudent, (die) 1
B. doet (voor de buitenwereld) alsof hij studeert, / alsof hij student is, / slechts in schijn studeert, 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- C. terwijl hij geen enkele onderwijsinstelling bezoekt. / geen opleiding volgt (maar de uren aftelt in park of bibliotheek). / terwijl hij gestopt is met de studie. 1
- D. (Gevolg is dat) hij komt (dan) terecht in een (viciëuze) cirkel van leugen(tje)s 1
- E. waarin hij zichzelf steeds verder klemzet. 1

Verklaringen

(max 5p)

- F. Schaamte (tegenover de ouders) over het mislukken / falen (van de studie houdt jongeren/studenten tegen eerlijk te zijn). / Jongeren vinden het moeilijk om te falen, omdat ze hun ouders niet willen teleurstellen. 1
- G. Geld /Studielening/ financiële zaken (is een van de belangrijkste redenen voor jongeren die zijn afgehaakt, om zich te blijven voordoen als studerende.) 1
- H. Voorwaarde om ingeschreven te staan als student om in een studentenhuus te mogen wonen. 1
- I. (De status van) student-zijn brengt ook veel voordelen. / Ook is (de status van) student-zijn heel bepalend voor je identiteit als jongere. / Studeren is ook een belangrijke fase in je leven. 1
- J. Signaalwoord van opsomming gebruikt (bovendien, daarnaast, ook) 1

Moeilijkheid aanpak

(max 4p)

- K. Het is moeilijk 1
- L. een (vriendelijke doch strenge) vinger aan de pols te houden bij studenten die dreigen uit te vallen. 1
- M. De student wordt (in ons onderwijssysteem) geacht volwassen/zelfstandig te zijn. / De student is volwassen/zelfstandig. 1
- N. (Bovendien) mag vanwege de privacywet geen contact opgenomen worden met de ouders. 1

Oplossingen en waar die toe leiden

(max 3p)

- O. Studenten moeten zélf aan de bel trekken. 1
- P. Ze moeten het durven toe te geven / opbiechten / vertellen (als het niet lukt). 1
- Q. Dat zorgt voor opluchting / ademruimte / denkruimte. / Er valt een last van hun schouders. 1

Conclusie

(max 2p)

- R. We moeten af van het idee dat je meteen na de middelbare school 1
- S. moet weten wat je wilt voor de rest van je leven / voor de toekomst. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding (190 woorden) van de samenvatting

Tel het exacte aantal woorden. Voor de eerste overschrijding met 19 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 19 scorepunten. De toepassing van de aftrekregeling kan nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0.

Schematisch:

<i>t/m 209 wrd:</i>	<i>0 punten aftrek</i>
<i>210 - 214 wrd:</i>	<i>2 punten aftrek</i>
<i>215 - 219 wrd:</i>	<i>4 punten aftrek</i>
<i>220 - 224 wrd:</i>	<i>6 punten aftrek</i>
<i>225 - 229 wrd:</i>	<i>8 punten aftrek</i>
<i>230 - 234 wrd:</i>	<i>10 punten aftrek</i>
<i>235 - 239 wrd:</i>	<i>12 punten aftrek</i>
<i>240 - 244 wrd:</i>	<i>14 punten aftrek</i>
<i>245 - 249 wrd:</i>	<i>16 punten aftrek</i>
<i>250 - 254 wrd:</i>	<i>18 punten aftrek</i>
<i>vanaf 255 wrd:</i>	<i>19 punten aftrek</i>